



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
Δ/νση: Φραγκούδη 11 και Αλ. Πάντου
Τ.Κ.: 101 63 Αθήνα
Πληρ.: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΛΟΝΗΣ
Τηλ.: 210 9098879
Email: g.velonis@mindigital.gr
Φαξ: 210 9098 433 ή 213-1318433

ΠΡΟΣ: Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών
Θεμάτων (ιδίου Υπουργείου)
EMAIL: ke@mindigital.gr

ΚΟΙΝ.: 1) Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.
Email: ggtt@mindigital.gr
2) Γενικό Διευθυντή Τηλεπικοινωνιών και
Ταχυδρομείων.
EMAIL: gdepik@mindigital.gr

Θέμα:

- ΣΧΕΤ: α) Η υπ. αρ. 2658/10-3-2023 Ερώτηση
β) Ο ν. 4961/2022 (ΦΕΚ Α' 146/27-7-2022),
γ) Ο ν.4996/2022 (ΦΕΚ Α' 218/24-11-2022) ,
δ) Ο ν.4624/2019 (ΦΕΚ Α' 137/29-8-2019)

Σε απάντηση του παραπάνω σχετικού (α), και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (ΤΝ) αποτελεί έναν ραγδαία αναπτυσσόμενο τεχνολογικό κλάδο που επηρεάζει ήδη και αναμένεται να επηρεάσει ακόμα περισσότερο και πιο ριζικά πληθώρα τομέων δραστηριοτήτων στη χώρα. Η ΤΝ παρέχει πολλαπλά οφέλη για τους πολίτες, το κράτος και τις επιχειρήσεις, ταυτόχρονα όμως εγείρει σοβαρούς προβληματισμούς σε νομικό και κοινωνικό επίπεδο. Ο νόμος 4961/2022 (β' σχετικό) θεσπίζει ένα αρχικό πλαίσιο που αποτυπώνει την πολιτική της Ελλάδας ως προς την προώθηση και υλοποίηση των εφαρμογών της τεχνητής νοημοσύνης στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Με αυτό τον τρόπο, επιχειρήθηκε να αποκτήσει η Ελλάδα τη δυνατότητα να αξιοποιήσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα οφέλη της εν λόγω τεχνολογίας, αλλά και να καλλιεργήσει την εμπιστοσύνη των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων σε αυτή, αντιμετωπίζοντας και περιορίζοντας τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες.

Απολύτως απαραίτητο συστατικό της νομοθετικής παρέμβασης ήταν η αρμονική του ένταξη στο ήδη υφιστάμενο ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο και η μη διατάραξη υφιστάμενων δομών, όπως το πλαίσιο για την προστασία προσωπικών δεδομένων, το οποίο, όπως ρητά αναφέρεται στο Ν. 4961/2022 δεν θίγεται σε καμία περίπτωση. Ως εκ τούτου, στα συγκεκριμένα ερωτήματα που τίθενται, οι απαντήσεις μας είναι οι κάτωθι:

1. Υπάρχει πρόθεση να δημιουργηθεί ένας νομοθετικός σχεδιασμός, ώστε ο ψηφιακός μετασχηματισμός της χώρας μας να συνυπολογίζει την συνεχόμενη ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης;

Υπάρχει ήδη νομοθετικός σχεδιασμός, ο οποίος περιλαμβάνει σειρά οριζόντιων διατάξεων για τη γενικότερη προστασία των πολιτών σε σχέση με τη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης, αλλά και στοχευμένων διατάξεων για συγκεκριμένους τομείς «υψηλού ρίσκου», όπως η εργασία και η δημόσια διοίκηση.

Περιληπτικά, ο Ν. 4961/2022 περιλαμβάνει διατάξεις για:

- Τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης από τους φορείς του δημόσιου τομέα
- Αλγοριθμική εκτίμηση αντικτύπου
- Υποχρεώσεις διαφάνειας
- Υποχρεώσεις αναδόχων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης
- Μητρώο συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης των φορέων του δημόσιου τομέα
- Υποχρέωση ενημέρωσης για τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης στον εργασιακό τομέα
- Μητρώο συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης - Πολιτική δεοντολογικής χρήσης δεδομένων
- Συντονιστική Επιτροπή για την Τεχνητή Νοημοσύνη
- Αρμοδιότητες Συντονιστικής Επιτροπής για την Τεχνητή Νοημοσύνη
- Επιτροπή Εποπτείας της Εθνικής Στρατηγικής για την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης
- Παρατηρητήριο Τεχνητής Νοημοσύνης

Αξίζει να σημειωθεί ότι πέραν του γεγονότος ότι οι εν λόγω διατάξεις είναι καταλυτικής σημασίας για την εφαρμογή της εθνικής στρατηγικής για την τεχνητή νοημοσύνη, ορισμένες εξ αυτών είχαν πολλά κοινά χαρακτηριστικά με μεταγενέστερες νομοθετικές πρωτοβουλίες σε άλλες χώρες της ΕΕ, γεγονός που αποδεικνύει την επιτυχία και τον κατάλληλο χρονισμό της θέσπισής τους από τον Έλληνα νομοθέτη.

2. Θα λάβουν πρωτοβουλία για την εμπόδιση της λογοκλοπής και για την προστασία των παραγωγών πνευματικής ιδιοκτησίας που χρησιμοποιούνται ως δεδομένα για την περαιτέρω εκπαίδευση του αλγορίθμου της τεχνητής νοημοσύνης και για την παραγωγή αντίστοιχου υλικού, ώστε να μην καταπατώνται τα δικαιώματά τους;

Η πνευματική ιδιοκτησία αποτελεί ένα σύνθετο αντικείμενο με πολύ υψηλή νομική, πολιτική και κοινωνική σημασία. Το νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία της υφίσταται ήδη, πηγάζει τόσο από το εθνικό όσο και το ευρωπαϊκό επίπεδο και σε σημαντικό βαθμό κρίνεται επαρκές για να ανταποκριθεί στις τεχνολογικές προκλήσεις. Οι διαρκείς τεχνολογικές εξελίξεις, όπως για παράδειγμα το ChatGPT καθιστούν πρόδηλη την ανάγκη διαρκούς επαναξιολόγησης των ρυθμίσεων που υφίστανται, δεδομένου όμως του χαρακτήρα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, οι τυχόν παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι στοχευμένες, επαρκώς τεκμηριωμένες και ευθυγραμμισμένες με τα δρώμενα σε επίπεδο ΕΕ.

Η χώρα μας παρακολουθεί διαρκώς και επισταμένως τις εξελίξεις σε νομοθετικό επίπεδο στην ΕΕ και λαμβάνει μέτρα για την εναρμόνιση του εθνικού πλαισίου υπό το φως των τεχνολογικών εξελίξεων. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Ν. 4996/2022 (γ' σχετικό), με τον οποίο τροποποιήθηκε το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, ενσωματώθηκαν Οδηγίες της ΕΕ που περιλαμβάνουν κρίσιμες διατάξεις για την πνευματική ιδιοκτησία στην ψηφιακή εποχή, όπως ενδεικτικά η εξόρυξη κειμένων και δεδομένων (Text and Data Mining).

3. Πώς σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, για την προστασία της ιδιωτικότητας των πολιτών και των προσωπικών δεδομένων τους;

Το νομικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και ιδίως στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ). Ο εν λόγω Κανονισμός θεωρείται από τους ειδικούς "τεχνολογικά ουδέτερος" και ικανός να παρέχει τις κατάλληλες βάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Παράλληλα, υπό διαπραγματεύση βρίσκονται στα ευρωπαϊκά όργανα και άλλα νομοθετικά εργαλεία που θα ενισχύσουν την ικανότητα των κρατών - μελών να διαφυλάξουν περαιτέρω τα εν λόγω δικαιώματα, όπως ενδεικτικά ο Κανονισμός για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (e-Privacy) και η Πράξη για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act). Το ελληνικό κράτος συμμετέχει ενεργά στη διαβούλευση και τη διαμόρφωση των σχετικών πλαισίων. Παράλληλα, σε εθνικό επίπεδο ο Ν. 4624/2019 (γ' σχετικό) περιλαμβάνει μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ και συναφείς διατάξεις για την προστασία δεδομένων, ευθυγραμμίζοντας το πλαίσιο της χώρας μας με τις βέλτιστες πρακτικές του ευρωπαϊκού δικαίου.

Συμπερασματικά, το νομοθετικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ και Ελλάδας κρίνεται σε σημαντικό βαθμό επαρκές για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις, χωρίς ωστόσο να αποκλείονται πρωτοβουλίες για τη βελτίωση και την περαιτέρω ενίσχυσή του. Οι νομοθετικές παρεμβάσεις πρέπει να είναι στοχευμένες και αποτελεσματικές, όπως για παράδειγμα οι ρυθμίσεις του Ν. 4961/2022 για τη χρήση ΤΝ στο πλαίσιο της εργασίας ή της δημόσιας διοίκησης.

4. Θα τεθούν περαιτέρω ηθικά διλήμματα σχετικά με την εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στην καθημερινότητα, στο πανεπιστήμιο, στην οικογένεια, στους εργαζόμενους, στην δουλειά των καλλιτεχνών και των επαγγελματιών, ώστε να μην καταπατηθούν δικαιώματα που με τόσο κόπο έχουν κατακτηθεί ανά τις δεκαετίες και τους αιώνες;

Το νομικό πλαίσιο προβλέπει τη σύσταση και λειτουργία επιτροπών για την παρακολούθηση των εξελίξεων και την πρόταση για τη λήψη μέτρων, εφόσον κριθεί αναγκαίο. Ήδη δε, στη χώρα μας υπάρχουν αρχές με αρμοδιότητες που άπτονται άμεσα ζητημάτων που αφορούν στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο χρήσης τέτοιων τεχνολογιών, όπως η Αρχή Προστασίας Δεδομένου Προσωπικού Χαρακτήρα και η Εθνική Επιτροπή Βιο-ηθικής και Τέχνο-ηθικής, με αποστολή τη διερεύνηση των ηθικών, κοινωνικών και νομικών διαστάσεων και συνεπειών στους τομείς των νέων τεχνολογιών, όπως της τεχνητής νοημοσύνης, των προηγμένων αλγορίθμων και της ρομποτικής.

Η υπηρεσία μας συμμετέχει στην Επιτροπή για την ΤΝ (CAI) που συστάθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και έχει ως στόχο να εκπονηθεί κατάλληλο νομικό πλαίσιο για την ανάπτυξη, το σχεδιασμό και τις εφαρμογές της ΤΝ, με βάση τα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

5. Υπάρχει πρόθεση να αναπτυχθούν εργαλεία για τον έλεγχο της ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης, ως αντίμετρα προστασίας του μοντέλου παραγωγής του αλγόριθμου της τεχνητής νοημοσύνης;

Ήδη εξετάζεται η ανάπτυξη και η εφαρμογή εργαλείων για τον έλεγχο Τεχνητής Νοημοσύνης. Πέραν των σχετικών εργασιών σε επίπεδο ΕΕ και Συμβουλίου της Ευρώπης, στις οποίες η χώρα μας συμμετέχει ενεργά και ουσιαστικά, και σε εθνικό επίπεδο λαμβάνει χώρα προεργασία για την πρακτική και λειτουργική εφαρμογή της καινοτόμου νομοθετικής πρόβλεψης για διενέργεια Αλγοριθμικής Εκτίμησης Αντικτύπου, η οποία πραγματοποιείται υποχρεωτικά από κάθε φορέα του δημόσιου τομέα που χρησιμοποιεί σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, πριν από την έναρξη λειτουργίας του.

Επιπλέον, Η Γενική Γραμματεία έχει υπογράψει Προγραμματική Σύμβαση με το Ερευνητικό Κέντρο «ΑΘΗΝΑ» για την εκπόνηση ερευνητικού προγράμματος για την εκτίμηση του ηθικού αντικτύπου των εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης. Το πρόγραμμα αυτό θα περιλαμβάνει και συγκριτική μελέτη με βάση διεθνή πρότυπα και τη δημιουργία πρότυπης μελέτης προς μελλοντική διαβούλευση με εμπλεκόμενα μέρη, εταιρείες, κοινωνία πολιτών, ενδιαφερόμενες αρχές και φορείς.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος Δ/νσης

Α. Παλιάτσος